

ЧЛЕНСЬКІ ВНЕСКИ У СПОЖИВЧОМУ ТОВАРИСТВІ: ПОРЯДОК СПЛАТИ ТА ПРАВОВІ НАСЛІДКИ НЕСПЛАТИ

УДК 347.195.4

Актуальність проблеми. Членські внески в споживчих товариствах є вагомою складовою матеріальної бази їх діяльності, від яких напряду залежить те, чи зможуть вони якісно провадити свою діяльність. За умови постійного збільшення кількості непідприємницьких юридичних осіб постають усе нові й нові питання, пов'язані із їхньою діяльністю. Не є винятком у цьому напрямі й правовий режим членських внесків, адже якщо раніше членські внески сплачувалися переважно в грошовому еквіваленті, то тепер активно використовуються й інші форми. Тому можна вести мову про те, що дослідження правового режиму членських внесків є актуальним і зважаючи на розширення переліку об'єктів, які можуть виступати членським внеском.

Значний науковий інтерес викликає питання цивільно-правової відповідальності за несплату членських внесків. Відтак, виникають питання щодо можливих наслідків несплати таких внесків, можливості стягнення їх у примусовому порядку, накладення штрафних санкцій за несплату членських внесків тощо. У цьому аспекті єдність відсутня, як у доктрині цивільного права, так і в судовій практиці.

Стан дослідження проблеми. Дослідженням правового статусу непідприємницьких юридичних осіб займалися чимало вітчизняних науковців, зокрема О. В. Гафурова, О. І. Зозуляк, А.В.Зеліско, В. О. Коверзнев, В. В. Кочин, І. М. Кучеренко, М.В.Менджул, В. О. Чепурнов, Ю. І. Парута, В. І. Цікало та ін. Досліджуючи правовий статус окремих непідприємницьких юридичних осіб, ними прямо чи побічно розглядалися особливості сплати членських внесків, проте спеціальних досліджень правового режиму членських внесків у споживчих товариствах не було проведено, що й спонукає до здійснення подальшого наукового пошуку в цій сфері.

Метою цієї статті є дослідження та пошук шляхів розв'язання теоретичних та практичних проблем, що виникають при сплаті членських внесків у споживчих товариствах.

Виклад основного матеріалу. У кооперативному законодавстві досить детально регламентовано питання видів членських внесків, порядку їх сплати, особливостей повернення у випадку виходу або виключення із товариства та ін. При дослідженні правового режиму членських внесків у споживчих товариствах слід указати на те, що кооперативне законодавство практично не використовує поняття «членські внески». Так, у ЗУ «Про кооперацію» [1] воно вживається тільки два рази, у ЗУ «Про споживчу кооперацію» [2] зовсім не використовується, у Положенні про організацію пайового господарства споживчої кооперації України [3] використовується і слово «членський» і слово «внесок», але перше, в основному, при характеристиці членського квитка, а друге при визначенні самих внесків, але із прив'язкою до конкретних видів (вступний внесок, обов'язковий пайовий внесок, додатковий пайовий внесок, цільовий внесок). Тому при здійсненні дослідження правового режиму членських внесків споживчих товариств буде використовуватися відповідна правова термінологія. У розрізі цього питання варто зауважити і те, що поняття «споживчий кооператив» та «споживче товариство» вживаються як синоніми, проте, вважаємо, що логічно використовувати термін «споживче товариство», оскільки саме він використовується в ЦК України [4, с. 23].

Правові дефініції внесків у споживчі кооперативи можна знайти у Положенні про організацію пайового господарства споживчої кооперації України. Відтак, дане положення диференціює внески на: вступні, обов'язкові пайові, додаткові пайові та цільові. Детальніше про кожний із них: вступний внесок - грошовий чи інший майновий неповоротний внесок, який зобов'язана сплатити фізична чи юридична особа у разі вступу в члени, асоційовані члени споживчого товариства; обов'язковий пайовий внесок - грошовий чи майновий поворотний внесок члена, асоційованого члена споживчого товариства у створення та розвиток споживчого товариства, який здійснюється сплатою грошей, пе-

редачею споживчому товариству майна, у тому числі майнових прав, земельних ділянок; додатковий пайовий внесок - добровільний грошовий чи інший майновий поворотний внесок члена, асоційованого члена споживчого товариства понад обов'язковий пайовий внесок у пайовому фонді споживчого товариства; цільовий внесок - грошовий, інший майновий чи немайновий внесок члена кооперативної організації, що вноситься понад обов'язковий пайовий внесок, для забезпечення її статутної діяльності [3].

Спробуємо виокремити особливості внесків у споживчих товариствах із цитованих правових конструкцій. Перше, на що звертаємо увагу - це матеріалізоване наповнення внеску, таким чином вступний, обов'язковий та додатковий пайові внески можуть бути грошовими або майновими, а цільовий внесок вправі бути ще й немайновими. Друге – можливість повернення/неповернення внесків. Так, вступний внесок є неповоротним (це передбачено в п. 2.16.5, де вказано, що вступний внесок члена, асоційованого члена споживчого товариства поверненню не підлягає), обов'язковий та додатковий пайові внески – поворотні. Третє – обов'язковість сплати. З формулювань, які пропонуються в Положенні, можна зробити висновок, що обов'язковими є вступний внесок та обов'язковий пайовий внесок, а додатковий пайовий внесок є добровільним.

Також у Положенні про організацію пайового господарства споживчої кооперації України прописано детальний порядок сплати вступних і обов'язкових пайових внесків. Так, визначено, що для приймання цих внесків правлінням споживчого товариства затверджуються уповноважені особи, які для виконання цієї роботи забезпечуються нормативними та іншими документами (статутом, відомостями та бланками). У п. 2. 3. встановлено, що громадянин, який має бажання стати членом, асоційованим членом споживчого товариства, повинен ознайомитися з його статутом, розмірами вступного та обов'язкового пайового внесків, подати уповноваженій особі заяву про вступ у члени, асоційовані члени споживчого товариства, сплатити вступний і обов'язковий пайові внески. Щодо юридичних осіб, то заяви вони подають правлінню споживчого товариства. Факт прийому вступного та

обов'язкового пайового внеску оформлюється у відповідній відомості, а громадянину видається квитанція про одержання грошей. Після цього уповноважена особа у визначені терміни здає одержані гроші в касу споживчого товариства, а відомість у бухгалтерію, одержані заяви про вступ у споживче товариство передає дільничному кооперативному комітету, а в разі його відсутності - правлінню споживчого товариства. Далі відбувається перевірка заяв та відомостей.

Опісля правління споживчого товариства не пізніше 30-денного терміну від дня подачі заяви приймає рішення про прийом громадян у члени, асоційовані члени споживчого товариства та виписування членських квитків. На кожного прийнятого громадянина в члени або асоційовані члени споживчого товариства відкривається особовий рахунок та видається членський квиток [3].

Як було окреслено вище внески можуть бути грошові, майнові та немайнові. Водночас, вважаємо, допустимим припущення про те, що внески в основному сплачуються в грошовій формі. Якщо у відношенні громадських об'єднань вони коливаються від сотень гривень до тисячі, то у споживчих товариствах вони можуть обчислюватися тисячами. Так, наприклад, у споживчому товаристві «Грінвуд хаус» вступний внесок становить 20 000 грн. [5, с. 2], а тому науковий інтерес становить питання в частині оподаткування таких внесків. На основі індивідуальної податкової консультації ДПС від 24.09.2021 р. № 3585/ІПК/99-00-21-02-02-06 спеціалістами бухгалтерської газети надається роз'яснення, про те, що «...коригування фінансового результату до оподаткування на різниці за операціями із отримання споживчим кооперативом вступних, членських, цільових, пайових внесків від членів і асоційованих членів у грошовій та майновій формі не передбачено. Тож їх відображають за загальними бухобліковими правилами» [6]. Відповідно, це означає, що вони не підлягають оподаткуванню.

Під час провадження своєї діяльності споживче товариство вправі отримувати й додаткові пайові внески. Відповідні внески споживче товариство може приймати лише за рішенням загальних зборів або уповноваженого органу. Так, виконавчо-розпоряд-

чий орган передає на розгляд загальних зборів розрахунок потреби у фінансових ресурсах про поповнення оборотного капіталу на наступний рік. Загальними зборами затверджується сума ліміту на приймання внесків. Оскільки сплата таких внесків є добровільною, то член споживчого товариства, який виявив бажання їх сплатити, подає правлінню заяву та здійснює оплату. Відносини щодо сплати додаткового пайового внеску опосередковуються договором про сплату додаткового пайового внеску [7, с. 6].

У споживчому товаристві важливе значення має момент виникнення членства, що пов'язано із тим, що тільки після його отримання особа набуває майнові права, які полягають у нарахуванні виплат на паї, кооперативних виплат, дивідендів. Відповідно до ст. 21 ЗУ «Про кооперацію» пай кожного члена кооперативу формується за рахунок разового внеску або часток протягом певного періоду. Таким чином, законом визначений варіант сплати обов'язкового пайового внеску одноразово або частинами протягом певного періоду. У випадку сплати обов'язкового пайового внеску частинами виникає ситуація, за якої момент затвердження рішення правління про прийняття особи в члени товариства загальними зборами значно розбігається в часі з моментом внесення останньої частини обов'язкового пайового внеску. У цьому напрямі варто підтримати висловлювання про те, що в такому разі слід відштовхуватися від факту затвердження загальними зборами товариства рішення правління про прийняття нового учасника в члени товариства. А у випадку невиконання обов'язку щодо сплати обов'язкового пайового внеску в повному розмірі варто виключати його із членів товариства [8].

У цьому зв'язку слід указати, що членство в споживчому кооперативі може бути простим та асоційованим. Суть асоційованого членства полягає в певних перевагах, які проявляються в переважному праві, порівняно з іншими членами кооперативу, на одержання паю у випадку ліквідації кооперативу. Таким членом може бути будь-яка фізична або юридична особа, що визнає статут кооперативу та внесла пай, відповідно такі члени користуються правом дорадчого голосу в кооперативі. З цього приводу В. О. Коверзнев зауважує, що асоційоване членство не передбачає рів-

ного з іншими (повними членами) права участі в господарській діяльності кооперативу, що свідчить про фактичне відсторонення асоційованих членів від управління справами кооперативу. Науковцем підтримується пропозиція про необхідність перейменування асоційованого членства на «інвестиційну участь», що, на його думку, повніше розкриватиме характер взаємовідносин між асоційованим членом та кооперативом [9, с. 87]. Видається, що в цьому немає потреби, адже Регламент Ради ЄС № 1435/2003 про статут Європейського кооперативного товариства допускає можливість залучення інвесторів. Зокрема, відповідно до п. 9 зазначеного Регламенту, кооперативи вправі мати серед своїх членів певну частку членів-інвесторів, що не використовують їх послуг чи послуг членів третіх сторін, які отримують вигоди від їхньої діяльності або здійснюють роботу на їхню користь [10]. Фактично - це і є асоційованим членством.

Отож, після набуття членства в споживчому товаристві особа набуває майнові права, зокрема, право на пай. Законодавчі норми, якими визначається розуміння паю вміщено в ЗУ «Про кооперацію». Відповідно в ст. 2 прописана така законодавча дефініція: «Пай - майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, в тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки». Нормативно визначено, що якщо членом кооперативу вносяться майнові внески, то вони оцінюються в грошовій формі. Стосовно розміру паю, то зазначається, що він залежить від фактичного його внеску до пайового фонду.

Не залишилось поза увагою і тлумачення права на пай у правовій літературі. Зокрема, О. І. Зозуляк виділяє такі ознаки: 1) засноване на членстві в кооперативі; 2) посвідчується пайовою книжкою; 3) носить зобов'язальний характер, що проявляється через право вимоги членів кооперативу про щорічне нарахування часток доходу на паї, виділення паю в натурі, грошей або цінних паперів при виході із кооперативу, отриманні майна кооперативу пропорційно вартості паю у випадку його ліквідації; 4) може бути переуступлене за згодою кооперативу; 5) може успадковуватися

[11, с. 176]. Перелічені ознаки повною мірою характеризують зазначене право.

Оскільки володіння паєм надає члену кооперативу певні права пов'язані із виплатами на пай, кооперативними виплатами, можливістю отримання паю після виходу з товариства або його ліквідації, то в цивілістичній доктрині висловлюється теза про корпоративний характер цього права [12, с. 297]. На противагу наведеній позиції пропонуються доводи в основу яких покладено інститут членства. А. В. Зеліско стверджує, що саме наявність членства істотно відрізняє споживчі товариства від підприємницьких структур, позаяк учасники останніх не стають членами товариств, а лише здійснюють майнове інвестування діяльності цих юридичних осіб в обмін на сукупність прав, пріоритетним серед яких є отримання прибутку. На думку дослідниці, саме членство є підґрунтям для виникнення в особі певних можливостей, зокрема, можливості одержувати побічні матеріальні вигоди від діяльності товариства [13]. З цього приводу свою думку висловлює і Цікало В. І. зазначаючи, що характер (зміст) прав, які належать членам кооперативу (виробничого, обслуговуючого, споживчого), істотно відрізняється від прав, які мають учасники господарського товариства. Здійснення та захист прав членів кооперативу засновані на засаді “членства”, тобто особистої, у тому числі трудової, участі в господарській діяльності кооперативу. Натомість учасники господарського товариства здійснюють належні їм права на засаді “співвідношення (пропорційності або співмірності) із розміром частки в статутному капіталі”, і не зобов'язані брати особисту участь в його господарській діяльності [14, с. 521]. На основі наведених доктринальних позицій можна говорити про те, що право на пай не є корпоративним правом.

У випадку несплати пайових внесків члена споживчого товариства можуть виключити з нього. При цьому йому виплачуються: обов'язковий пайовий внесок та виплати на паї. Перше - протягом 30 днів після прийняття рішення про його вибуття, а друге - після затвердження річного звіту та розподілу прибутку [2]. З формулювання ст. 28 ЗУ «Про споживчу кооперацію» впливає і те, що навіть у випадку ліквідації споживчого товари-

ства член товариства має право на отримання пайових та інших внесків і дивідендів на них. Окрім того, майно, яке залишилося після сплати усіх необхідних платежів, розподіляється між членами, які входили до такого споживчого товариства. Аналогічні положення прописують у своїх статутах і споживчі товариства, зокрема у статуті споживчого товариства «Грінвуд хаус» зазначено, що у випадку ліквідації майно товариства, яке залишилося після задоволення вимог кредиторів, здійснення виплат паїв та виплат на паї, кооперативних виплат, розподіляється між членами товариства [15, с. 17]. Такий підхід дещо суперечить правовій природі непідприємницьких юридичних осіб. З цього приводу А. В. Зеліско стверджує, що належність дивідендів до об'єктів права власності учасників споживчого товариства не відповідає їх непідприємницькій природі. Така позиція суперечить ЦК України, позаяк у ньому встановлено, що непідприємницькі товариства створюються не для мети отримання прибутку і його наступного розподілу між учасниками. Окрім того, категорія дивідендів є властивою саме для підприємницьких структур, і відповідно до сутності непідприємницьких товариств не може бути застосована для виплати прибутків учасникам, так, як основна частина доходу товариства має цільове призначення – забезпечення економічних та соціальних інтересів учасників товариства [16]. Водночас науковцем зауважується, і те, що фактично передбачені ЗУ «Про кооперацію» кооперативні виплати не є тотожними поняттю «дивіденди». Останні мають особливий характер, бо полягають у поверненні члену кооперативного товариства частини сплачених ним коштів за послуги чи товари, отримані через кооператив [9, с. 154]. У даному аспекті слід вказати на те, що такі дивіденди підлягають оподаткуванню. Адже платіж, що здійснюється споживчим кооперативом на користь члена або асоційованого члена у формі кооперативних виплат та виплат на паї, за умови, що такий платіж здійснюється у зв'язку з розподілом частини прибутку споживчого кооперативу, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку, уважатиметься дивідендом. Відповідно до них застосовують «дивідендні» правила нарахування ПДФО та військового збору [16].

Якщо звернутися до зарубіжного законодавства, то можна зрозуміти, що у ньому містяться різні підходи стосовно врегулювання питання про можливість отримання частини прибутку членами споживчого товариства. Зокрема право на отримання прибутку членами споживчого кооперативу не передбачено в Законі Республіки Молдова «Про споживчу кооперацію» (ст. 25) та Законі Республіки Казахстан (ч. 2 ст. 25). А от Закон Німеччини «Про виробничі та господарчі кооперативи» від 1889 року по іншому підходить до вирішення цього питання. Право на отримання прибутку членами кооперативу регулюється диспозитивними нормами, а саме визначено право кооперативу на розподіл прибутку, але статутом може бути визначено, що прибуток не розподіляється між членами, а спрямовується на передбачені накопичення [8, с. 319].

Перспективним у цьому напрямі є використання європейського досвіду щодо принципу незацікавленого розподілу, який передбачений у статуті Європейського кооперативного товариства. Суть даного принципу полягає в тому, що член кооперативного товариства не може отримати більше, ніж вклав. Тому варто погодитися із науковими міркуваннями про доцільність закріплення в законі «Про кооперацію» принципу незацікавленого розподілу майна й надати право членам кооперативу отримувати лише пай, укладений у пайовий фонд [16, с. 150].

Особливість цивільно-правової відповідальності членів споживчого товариства не дає можливості оминати увагою й цей аспект. Законодавчо встановлено, що член споживчого товариства відповідає за зобов'язаннями споживчого товариства лише в межах унесеного ним обов'язкового пайового внеску, якщо інше не передбачено статутом (п. 6 ст. 6. ЗУ «Про споживчу кооперацію»). Таким чином установлюється субсидіарна відповідальність членів споживчого товариства за зобов'язаннями останнього, на противагу цьому кооператив не несе відповідальності за зобов'язаннями своїх членів (ч. 3 ст. 27 ЗУ «Про кооперацію»). Механізм застосування субсидіарної відповідальності членів споживчого товариства за його зобов'язаннями реалізується через списання обов'язкових пайових внесків та права на паї (частки)

в його майні. Така процедура спрямована на покриття збитків споживчого товариства від господарсько-фінансової діяльності та регламентується Положенням про організацію пайового господарства споживчої кооперації України. Відповідно таке списання проводиться за рішенням загальних зборів членів споживчого товариства або уповноваженого ними органу. Розмір списання обов'язкових пайових внесків на покриття збитків визначається співвідношенням суми збитків до загальної суми обов'язкових пайових внесків. У разі недостатності обов'язкових пайових внесків для покриття збитків споживчого товариства сума непокритих збитків списується за рахунок закріпленого права на паї (частки) членів споживчого товариства в його майні. Після списання відповідної суми на покриття збитків сплачені обов'язкові пайові внески зменшуються на списану суму. У випадку списання збитків за рахунок обов'язкових пайових внесків члени споживчого товариства зобов'язані протягом терміну, який установлюють загальні збори членів споживчого товариства, відновити суму обов'язкових пайових внесків [3].

Уся логіка попередніх міркувань зводиться до таких **висновків**: основними видами пайових внесків у споживчих товариствах є вступний внесок, обов'язковий пайовий та додатковий пайовий внески, цільові внески. Внеском можуть бути такі об'єкти: гроші, майно, майнові права, земельні ділянки, внески не підлягають оподаткуванню, однак кооперативні виплати оподатковуються відповідно до дивідендів. Несплата пайових внесків рівноцінна виключенню із товариства; стягнення несплачених внесків може відбуватися в примусовому порядку через використання судової форми захисту, аналогічна ситуація із виплатами на пай, кооперативними виплатами та дивідендами.

1. Про кооперацію: Закон України № 1087-IV від 10. 07. 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15?find=1&text=%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8#Text>
2. Про споживчу кооперацію: Закон України № 2265-XII від 10. 04.1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/226512?find=1&text=%D0%BF%D0%B0%D0%B9#w1_1
3. Положення про організацію пайового господарства споживчої кооперації України: Постанова четвертих зборів Ради Укоопспілки

- дев'ятого скликання від 24.01.2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003626-07?find=1&text=%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%BE%D0%BA#top>
4. Зозуляк О. І. Споживче товариство як організаційно-правова форма невідприємницьких юридичних осіб. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. 2020. № 54. С. 22-36.
 5. Цільова програма споживчого товариства «Грінвуд хаус» «Крацій м.кв» від 21 червня 2017 року. URL: <http://www.greenwoodhouse.info/wp-content/uploads/2017/05/%D0%A6%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%BC2.pdf>
 6. Споживча кооперація: які особливості оподаткування. Газета «Інтерактивна бухгалтерія» 1 жовтня 2021. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onenews/144001>
 7. Правила співробітництва споживчого товариства «Грінвуд хаус» від 21 червня 2017 р. URL: <http://www.greenwoodhouse.info/wp-content/uploads/2017/05/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%93%D0%A5.pdf>
 8. Зеліско А. В. Правове регулювання статусу споживчих товариств: послідовність чи хаотичність? Держава і право. 2010. Вип. 45. С. 315-320.
 9. Коверзнев В. О. Порівняльний аналіз членства в кооперативних організаціях. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 39. Том 1. 2016 р. с. 85-88.
 10. Регламент Ради ЄС № 1435/2003 про статут Європейського кооперативного товариства. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/eu030058>
 11. Зозуляк О. І. Невідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права: теоретичний та практичний аспекти: монографія. Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. 432 с.
 12. Гафурова О. В. Сільськогосподарські виробничі кооперативи: права та обов'язки членів : монографія. К. : Изд-во МАУП, 2006. С. 176.
 13. Зеліско А. В. Майнові права учасників споживчих товариств як невідприємницьких товариств. Підприємництво, господарство і право. 2006. №12. С. 162-166.
 14. Цікало В. І. Порівняльна характеристика корпоративних прав і прав членів кооперативу. Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020

р.) відп. ред. М. Р. Аракелян. – Одеса : Гельветика, 2020. Т. 3. С. 518-521.

15. Статут споживчого товариства «Грінвуд хаус» від 21 червня 2017 р. URL: http://www.greenwoodhouse.info/wp-content/uploads/2017/05/%D0%93%D0%A0%D0%86%D0%9D%D0%92%D0%A3%D0%94_%D0%A5%D0%90%D0%A3%D0%97_%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82-1.pdf

16. Зеліско А. В. *Правовий статус споживчих товариств*. Івано-Франківськ, Сімик, 2011. 184 с.

Кузик В.В. Членські внески у споживчому товаристві : порядок сплати та правові наслідки несплати

Наукова стаття присвячена аналізу проблематики сплати членських внесків у споживчих товариствах та визначенні їх правового режиму. Відповідно до положень чинного цивільного законодавства та доктринальних напрацювань, які склалися у даній сфері, авторка статті проаналізувала порядок сплати, склад та види членських внесків, а також правові наслідки несплати членських внесків.

Чинне цивільне законодавство у сфері непідприємницьких юридичних осіб використовує диспозитивний підхід до порядку сплати членських внесків, у зв'язку з чим їх сплата може визначатися у статутах громадських об'єднань та на підставі договору про сплату членських внесків. Правова природа договору про сплату членських внесків проявляється у тому, що двохсторонній договір приєднання.

Основними видами пайових внесків у споживчих товариствах є вступний внесок, обов'язковий пайовий та додатковий пайовий внески, цільові внески. Внеском можуть бути такі об'єкти: гроші, майно, майнові права, земельні ділянки. Внески не підлягають оподаткуванню, однак кооперативні виплати оподатковуються відповідно до дивідендів.

У випадку несплати внесків може бути використаний такий спосіб відповідальності, як виключення із громадського об'єднання.

За загальним правилом, сплата членських внесків є добровільною, проте, в деяких випадках членські внески можуть стягуватися у примусовому порядку.

Ключові слова: юридична особа, непідприємницьке товариство, споживче товариство, членські внески, договір про сплату членських внесків.

Kuzyk V.V. Membership fees at consumer society: order of payment and legal consequences of not paying

The scientific article is devoted to the study of the legal regime and features of payment of membership fees in non-entrepreneurial societies. The specifics of the legal regulation of the payment of membership fees, concepts and types of membership fees according to the legislation of Ukraine have been analyzed. The author of the scientific work also analyzed the doctrinal approaches developed in this field of scientific research.

The author of the article analyzes the provisions on the payment of membership fees, as well as the agreement on the payment of membership fees. The specifics of paying membership fees based on the contract were determined, and the legal consequences of non-payment were analyzed.

Current civil legislation in the field of non-entrepreneurial legal entities uses a dispositive approach to the procedure for paying membership fees, in connection with which their payment can be determined in the charters of the consumer association and on the basis of an agreement on the payment of membership fees. The legal nature of the agreement on the payment of membership fees is manifested in the fact that it is a bilateral accession agreement.

The types of share contributions in consumer societies are the initial contribution, mandatory share and additional share contributions, targeted contributions. Contributions can be the following objects: money, property, property rights, land plots, contributions are not subject to taxation, but cooperative payments are taxed in accordance with dividends.

The legal consequence of non-payment of share contributions is exclusion from the consumer association. The recovery of unpaid contributions can be enforced through the use of a judicial form of protection, a similar situation with share payments, cooperative payments and dividends.

As a general rule, payment of membership fees is voluntary, however, in some cases, membership fees may be collected in a compulsory manner.

Keywords: legal entity, non-entrepreneurial society, consumer society, membership fees, agreement on payment of membership fees.